

som min Opgave at træffe det bedste Valg, og at gjøre i denne Henseende, hvad der staaer i min Magt, for at naae det Maal, hvortil jeg ganske vist, ligesaafuldt som den ærede Forslagsstiller, ønsker at virke og stræbe: en mere frugtbringende og tiltalende Religionsunderviisning i Skolen, end hidtil har fundet Sted. At dette tillige maa gaae Haand i Haand med en Forandring i den hele Underviisningsmaade, navnlig ved, som af den ærede Forslagsstiller blev antydet, mindre at see paa blot udenadlærte Kundskaber, men mere paa en virkelig personlig og menneskelig Dannelse hos Børnene, erkjender jeg fuldkomment; men jeg troer ikke, at vi ville komme eet Skridt videre i denne Henseende ved at optage en Bestemmelse herom i dette Lovforslag, selv om en saadan Bestemmelse forøvrigt egnede sig til at optages. Jeg troer ikke, at der med Hensyn dertil gives nogen anden Vej end den, som ogsaa specielt er omtalt af Udvalget i Begyndelsen af Motiveringens i dets Betænkning, hvor dette Spørgsmaal er berørt, og hvor Udvalget har udtalt, hvad jeg troer er en ubestridelig Sandhed, at hvad der i den Henseende kan udrettes baade ved en Forandring af Lærebøger — Valles Lærebog er udtrykkelig nævnt — og i det Hele med Hensyn til Underviisningsmaaden og Formen, det maa skee ad administrativt Vej, maa skee ved den Impuls, som udgaaer fra Administrationen, ved Valget af Lærerne, og ved de Paavirkninger, der kunne gives Lærerne ad de Veie, som ogsaa dette Udvalget i flere Henseender paapeger. Det er paa den Maade, Udviklingen i den her omhandlede Retning skal gaae for sig, men ikke ved Lovbestemmelser. Jeg skulle derfor meget ønske, at saavel den ærede Forslagsstiller som den ærede Rigsdagsmand, der har knyttet et Underændringsforslag til hans Forslag, ved disse Udtalelser vilde finde sig foranledigede til at tage deres Forslag tilbage.

Frolund: Efter den Udtalelse, den ærede Minister nu angaaende Ændringsforslaget er fremkommet med, der, som det forekommer mig, gik i en saa liberal Retning, som man paa nogen Maade kunde vente, synes det mig, der er al Garanti for, at den Tvang, som hidtil

har hersket, baade med Hensyn til Lærebogen i Religion og andre Læsebøger, kan ventes hævet med det Allerførste, og jeg seer derfor heller ikke nogen Grund til at holde paa det Underændringsforslag, jeg har stillet, der dog ogsaa nærmest er foranlediget ved det Ændringsforslag, en anden æret Rigsdagsmand havde stillet.

Det saaledes frasalbne Underændringsforslag optoges ikke af Noget, og var altsaa bortfaldet.

Ballentin: Forsaavidt den ærede Rigsdagsdagsmand for Veile Amts 3die Valgkreds kun skulle ønske, at denne Discussion skulle give Anledning til, at den høitærede Cultusminister maatte komme til at udtale sig om sin Stilling med Hensyn til den saa ofte omtalte Lærebog, er hans Hensigt jo, som jeg haaber, paa en aldeles tilfredsstillende Maade blevet opnaaet. Jeg vil derfor ifkun dertil knytte den Bemærkning, at det kunde allerede have været, da den høitærede Cultusminister allerede tidligere har udgivet Circulaire, der antydede, at Bogen ikke maa bruges paa denne aldeles vrang Maade. Men, da jeg paa en Maade her af den ærede Forslagsstiller er udæstet til dette Spørgsmaals Behandling, vil jeg dog ikke lade ubemærket, at der her som allevegne er stor Forskjel paa en Brug og paa en Misbrug, og man gjør sig Sagen grummet, naar man stiller det paa Spidsen, bestandig fremhæver den meest skæve Maade, hvor paa man kan anvende en Ting, og da drager tilfjelds imod den og viser, hvor let den Straamand var, som man fældede sin Landse imod, og hvor let man har vippet ham af Sadelen. Hvad jeg derimod opfordrede ham eller Andre til at bevise, og hvad der ikke af den ærede Taler blev bevist, var, ikke om der havde været Nogle, som havde baaret sig ad paa en saa forkastelig Maade; men hvad jeg ønskede, skulle afgjøres, var, om det virkelig var befaleligt og paabudt — altsaa naturligtvis af den Autoritet, som alene kunde gjøre det — at det skulle være den Brug, som denne Bog alene skulle være undergivet, og det vil jeg endnu paa det Bestemteste benægte. Der